



## Analiza danych z konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach projektu

### WSPÓLNIE DLA NIESZAWY

Projekt finansowany ze środków ze środków pozostających w dyspozycji  
Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Konsultacje przeprowadzono z zastosowaniem metod takich jak: wywiady indywidualne, pytania ankietowe, spacerzy badawcze, kawiarnia obywatelska, ocena partycypacyjna i warsztaty przyszłościowe.

Istotną rolę w procesie konsultacji odegrali wolontariusze uczestniczący w projekcie, zbierający opinie mieszkańców i przeprowadzający rozmowy podczas trwania prac inwentaryzacyjnych oraz dzielący się spostrzeżeniami i refleksjami odnośnie zasobów i problemów zauważonych przez siebie podczas działań w mieście.

Badania były skupione głównie na ocenie stosunku mieszkańców do zasobów przyrodniczych i kulturowych Nieszawy, w tym zasobów architektonicznych. Starano się poddać badaniu trudno uchwytną kwestię sposobu odczuwania miejsca i poczucia przynależności.

#### DOROŚLI MIESZKAŃCY NIESZAWY

Z przeprowadzonych konsultacji wyraźnie wynika wysoka świadomość mieszkańców odnośnie wartości zabytkowego charakteru miasta i jego zasobów kulturowych oraz przyrodniczych wynikających z położenia nad Wisłą. Rozmówcy są także świadomi, że charakter otoczenia oraz tradycyjna zabudowa miasta może stanowić o jego

potencjale rozwojowym. Mieszkańcy są także przywiązani i odczuwają zadowolenie z filmowej tradycji miasteczka, wielu rozmówców spontanicznie wskazuje i opowiada o miejscach utrwalonych na planie lub przywołuje wspomnienia o swoim bezpośrednim udziale w wydarzeniach filmowych. Z dużą dozą pozytywnych emocji i dumy łączy się także tradycja organizowania w Nieszawie plenerów artystycznych, koncertów na wodzie i muzycznych wydarzeń w farze.

Wyraźnie negatywny stosunek do miasta i otoczenia wykazało jedynie dwóch rozmówców.

Za **największe walory Nieszawy** mieszkańcy uznali bliskość Wisły i obszaru Natura 2000, architekturę, tradycję filmową, spokój, piękne widoki, poczucie przynależności.

Za **największe problemy Nieszawy**: pogłębiającą się stagnację, zaniedbanie, niszczenie miasta, znikanie kolejnych budynków, ubywanie mieszkańców, brak pracy i ograniczone możliwości finansowe, brak dotacji na małe budynki, brak inicjatywy i wsparcia ze strony miasta, brzydtko przeprowadzane remonty, jaskrawe kolorystyki, brak podstawowych usług, infrastruktury turystycznej, brak kawiarni, restauracji i małą ilość wydarzeń w mieście.

**Największy potencjał** mieszkańcy widzą w usługach dla seniorów, współpracy z Ciechocinkiem, turystyką, mikroturystyką, turystyką rzeczna, rozwijaniem ścieżek rowerowych i tematycznych, tworzeniem infrastruktury mogącej przyciągać ludzi (kawiarnie, restauracje, gry miejskie, festiwale filmowe i muzyczne), przywróceniu działalności gospodarczej w okolicy i kreowaniu miejsc pracy.

Jako **potrzeby** wskazywali poprawę usług medycznych i komunikacji publicznej, powstanie małej gastronomii, kąpieliska i przystani na Wiśle i poprawę promocji miasta wśród turystów.

Mimo wspomnianej wysokiej świadomości wartości zabudowy Nieszawy wśród dorosłych mieszkańców, hasło poprawy wyglądu miasta w celu wykreowania jej potencjału turystycznego pojawiało się sporadycznie. Przebija się wyraz troski o zabezpieczenie budynków przed zniszczeniem, bez troski o wyraz estetyczny, ze skupieniem na aspekcie finansowym oraz wrażenie zniechęcenia i niemocy.

**Największego zagrożenia** mieszkańcy upatrują w odpływie ludności, dalszym pogarszaniu się stanu miasta i utracie potencjału turystycznego, oraz równoległe ryzyku powstania dzikiej infrastruktury turystycznej, dalszej degradacji przyrody i charakteru miasta poprzez niekontrolowaną zabudowę, zagęszczenie, utarcie ciszy i spokoju.

Z wyraźnie negatywną oceną mieszkańców spotkało się usunięcie lip w procesie rewitalizacji Pl. Kazimierza Jagiellończyka. Wątpliwości budzi również charakter nawierzchni planowany podczas rewitalizacji.

Mieszkańcy z sentymentem wspominają sposób funkcjonowania miasta i jego wygląd w nieodległej przeszłości. Bielone domy, kocie łby na ulicach i przy domach, kąpielisko i przystań nad rzeką. Działające miejsca spotkań towarzyskich. Wysoką aktywność społeczną. Tradycje edukacyjne, w tym istnienie kolegium nauczycielskiego.

Jak wspomniano znaczna część rozmówców ma wysoką świadomość wartości tradycyjnych technik i technologii budowlanych oraz rzemiosła, przeważa jednak przeświadczenie o ich ekskluzywności i niedostępności ze względów finansowych. Brakuje wiedzy odnośnie fizyki budowli, bezpiecznych i właściwych dla zabytków rozwiązań projektowych i wykonawczych. W gminie brakuje właściwego doradztwa lub mieszkańcy nie mają wiedzy, że takie jest dostępne. Rozmówcy wyraźnie oczekują przyjęcia przez urzędników miejskich aktywnej postawy w procesie rewitalizacji miasta. Przede wszystkim pomocy lub przejęcia ciężaru pozyskiwania



środków na remonty i kontaktu oraz uzgodnień z służbami konserwatorskimi. Wyraźna jest niska świadomość w zakresie idei obszarowej ochrony konserwatorskiej, dotacji, czy ścieżki postępowania administracyjnego i przygotowawczego przed przystąpieniem do remontów architektury zabytkowej. Służby konserwatorskie nie są powszechnie postrzegane jako organ chroniący wartościową tkankę miasta, przychylny i wspierający w staraniu o jej uratowanie ale hamujący procesy inwestycyjne. Antagonizmy tego typu są częste przy niskiej świadomości problematyki zabytkoznawczej, braku przykładów pozytywnego kontaktu z przedstawicielami służb konserwatorskich, i powszechnie rozpoznawalnymi dobrymi realizacjami w najbliższej okolicy. Poprawy wymaga dialog między mieszkańcami, miastem i urzędem konserwatorskim oraz wprowadzenie wyższych standardów konsultacji społecznych i współdecydowania w procesach partycypacyjnych.

## MŁODZIEŻ I DZIECI

Najmłodsi uczestnicy konsultacji wskazywali jako największe walory Nieszawy rzekę Wisłę, zieleń i nowo powstające usługi. Jako problem wskazywali brak kąpieliska lub basenu, zbyt małą ilość infrastruktury dla dzieci i młodzieży, brak komunikacji publicznej, za mało nowoczesnych udogodnień, sklepów etc. Jako problem wskazano też dużą ilość osób z problemem z uzależnieniami w przestrzeni publicznej.

Zwraca uwagę fakt, że młodzież i dzieci nie są uwrażliwione na tkankę zabytkową i jej wartości plastyczne. Chociaż pytane czy cenią zabytkowy charakter miasta potwierdzały, przy ocenie budynków In situ jako „lepsze/ładniejsze” wskazywały bardzo źle ale stosunkowo niedawno wyremontowane budynki, o jaskrawych niedopasowanych do siebie kolorystykach.

Brak odpowiedniej ilości zajęć związanych ze sztuką i edukacji artystycznej powoduje zubożenie możliwości postrzegania i krytycznej oceny jakości otoczenia. Rezultaty braku edukacji artystycznej obserwujemy codziennie w postaci trwale postępującej degradacji krajobrazu kulturowego i przyrodniczego wynikającej z podejmowania dziesiątek jednostkowych złych decyzji projektowych.

## TURYŚCI I WOLONTARIUSZE WŁĄCZENI W PROJEKT „WSPÓLNIE DLA NIESZAWY”

Wywiady z wolontariuszami włączonymi w projekt WSPÓLNIE DLA NIESZAWY, którzy mieli okazję poznać miasto i porozmawiać z jego mieszkańcami oraz „turyściami”, dla których Nieszawa jest częstą destynacją wycieczek pieszych i rowerowych pozwoliły spojrzeć na miasto w szerszym kontekście wynikającym z odmiennych doświadczeń i oczekiwań oraz oczywistym w kontekście prowadzonych działań skupieniu na walorach kulturowych i przyrodniczych miasta.

Wolontariusze i „turyści” za **największe walory Nieszawy** uznali: położenie nad Wisłą, spójną zabudowę, mało plomb architektonicznych, zieleni, spokój, wspaniałą przestrzeń do spacerów i odpoczynku, dużo ciekawych, pięknych widoków i budynków z oryginalnymi detalami, piękne ogrody, swobodnie bawiące się dzieci i biegające psy oraz przeprawę promową.

Za **najciekawsze wizualnie** wartę obejrzenia miejsca uznali: ul. Noakowskiego, ul. Narutowicza kończącą się aleją topolową, ul. Rybaki, zespół folwarczny, nabrzeże Wisły, z lekkim zastrzeżeniem względem jakości architektury na Bulwarach 500-lecia.



Jako **najmniej wartościową**, problematyczną i nieprzyjemną wizualnie uznano ul. Sienkiewicza, w związku z niedopasowanymi kubaturami i stylami budynków, fatalną kolorystyką po lewej stronie pierzei i brakiem roślinności publicznej oraz prywatnej widocznej z ulicy. Szczególnie zwracano uwagę na niedokończone remonty, jaskrawe elewacje i bardzo niedopasowane, brzydkie ogrodzenia.

**Problemy jakie** zaobserwowano w całym mieście: stolarki PCV i różnokolorowe okna w poszczególnych budynkach, współczesne brzydkie drzwi, chaotyczne ogrodzenia, dachy z czerwonej i wiśniowej blacho dachówki, niedokończone ocieplenia, zimnoszare budynki, zła, jaskrawa lub chłodna kolorystyka, tynki mozaikowe i kamyczkowe.

Wysokie krawężniki (problem z dostępnością dla osób o szczególnych potrzebach)

Mało ludzi, brak infrastruktury, brak oferty turystycznej, słaby marketing (większość wolontariuszy nigdy nie słyszała o Nieszawie, myliła ją z Nieszawką i Małą Nieszawką, lub nie słyszała, by w Nieszawie było cokolwiek ciekawego.

Wolontariusze byli bardzo zaskoczeni urokiem miasta, padały porównania do miasteczek włoskich, południowo francuskich czy Złotej Uliczki w Pradze).

**Potencjał:** usługi dla seniorów, współpraca z Ciechocinkiem, turystyka, mikroturystyka, turystyka rzeczna, rozwijanie ścieżek rowerowych i tematycznych, gry miejskie, wydarzenia artystyczne, enklawa dla artystów/pracownie udostępniane przez miasto w zamian za prowadzenie warsztatów dla dzieci i seniorów, przetwórstwo sadownicze, przestrzeń zielona dla Torunian i Włocławian na weekendowe pobyty.



**Proponowane rozwiązania:** Więcej infrastruktury dla turystów, przede wszystkim usługi gastronomiczne (super jakości jedzenie dla koneserów – turystyka kulinarna i stałe potrawy w niższych cenach np. lokalne pierogi) campingi i glampingi, turystyka sadownicza i ogrodnicza dla torunian i włocławian, stworzenie artystycznej ekologicznej enklawy dla młodych ludzi z bloków i kamienic, rozwój sieci ścieżek rowerowych, duża atrakcja dla rodzin ale nie przeszkadzająca urodzie Nieszawy i Naturze 2000, np. park linowy na wzgórzach z sadami. Ścieżki edukacyjne filmowe historyczne i przyrodnicze, tablica informacyjna gdzie warto pójść w Nieszawie, aplikacja z guide bookiem i narracją o ciekawych mieszkańcach i historii. Regularny festiwal kina plenerowego. Rozwiązanie problemu krawężników/ciągi pieszo jezdne bez krawężników zamiast tradycyjnych ulic i chodników, więcej placów dla dzieci zwłaszcza wczesnych nastolatków (niezagospodarowana grupa). Miejsca dla całych rodzin, wspólne gry na powietrzu.

Rewitalizacja architektury miasta z zachowaniem jej unikalnego uroku, w duchu atrakcji turystyczno artystycznej stanowiącej podstawowy powód do przyjazdu.